

De student leert toneelteksten te analyseren in termen van doelen, handelingen en vormkenmerken, als voorbereiding op het ontwerpen van een regieconcept (makers) en/of als voorbereiding op het repeteren (acteurs).

Waarom dit doel?

Wat betreft de makers: Bij het ontwerpen van het regieconcept komen normaal gesproken de volgende onderdelen aan de orde:

1. De verbinding van de maker met het stuk
2. De zeggingskracht van het stuk.
3. De consequenties hiervan voor de vorm van de voorstelling.

Om deze vragen dan te kunnen beantwoorden zal de maker allereerst een degelijke analyse van het stuk moeten kunnen maken zodat de volgende vragen aan de orde kunnen komen:

1. Waar gaat het stuk over? (In termen van handeling, onderwerp en thema)
2. Op welke manier past het stuk bij wat jij wilt vertellen? (in termen van esthetiek en dramatische techniek)

Wat betreft de acteurs: bij de voorbereidingen op de repetities horen (naast het leren van de tekst) de volgende onderdelen aan de orde te komen:

1. Analyse van het stuk in termen van hoofdlijnen (ontwikkeling van het personage) en *breakdown* daarvan in kleine eenheden (scènes, segmenten), formuleren in termen van dilemma's, inventarisatie en keuze van handelingen.
2. Rekenschap van vormkenmerken en muzikaliteit.

En, ten overvloede, geldt natuurlijk dat de voorbereidingen van de acteur ook nuttig zijn voor de makers en vice versa.

Onderwerpen

Daarom zullen in de les de volgende onderwerpen aan de orde komen:

1. Analyse van toneelstukken

- a. Aristotelisch theater, spanningsboog, handelingsverloop
  - b. Dramatis Personae: protagonist, antagonist, tritagonist en hulpspel
  - c. krachten en tegenkrachten, objectief, super-objectief, contra-objectief
2. Analyse van scenes
- a. segment en crux, *impelling agent* b. intentie, actie en *beat*
3. Dramatische techniek
- a. analytisch en synthetisch handelingsverloop
  - b. herhaling, propectieve en retrospectieve aspecten
  - c. spanning en oplossing, kennisachterstand en -voorsprong, dramatische ironie
- d. tragedie en komedie; plot-, vorm-, en thematische kenmerken
4. Inhoud
- a. thema's, onderwerpen
  - b. interpretatie, karakter, personage
5. Vorm
- a. stroming, geschiedkundig en maatschappelijk kader
  - b. poëzie, metrum, stijl, beeldgebruik
  - c. ritueel, filosofie

Steeds zal een toneelstuk de aanleiding zijn om bovenstaande onderwerpen te bespreken. Uitgangspunt is om ten minste één Griekse tragedie te behandelen, één Elisabethaans of Frans-classicistisch drama en één psychologisch realistisch drama (de acteurs hebben minder uren, dus voor hen twee van de drie).

Vaardigheden en criteria

De student wordt geacht de volgende vaardigheden te ontwikkelen:

1. Kennis van dramaturgie
2. Analytische vaardigheden
3. Toepassing van de vaardigheden in nieuwe situaties

Bart van der Schaaf

september 2022

